

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Leuner.
Mehrlsch. Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colônă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 8.a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și strălătaie:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Ca dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 104.

Brașov, Miercuri 12 (24) Mai.

1899.

Programa Germanilor austriaci.

Multă vreme a tot fiert și clo-
cotit în ascuns în Austria, desbă-
tându-se și discutându-se în diferi-
tele tabere, grava cestiune cum și
pe ce cale să se pôtă face pace în
raporturile privitoare la dreptul de
limbă al diferitelor naționalități din
imperiu.

De repețite ori s'au făcut incer-
cări din partea guvernelor de a re-
solva această întrebare printr'o înțe-
legere pacifică între factorii de că-
peteniă în lupta pentru limbă din-
tre Cehi și Germani. Cele din urmă
încercări de felul acesta le-a făcut,
precum șcim, însuși ministrul pre-
ședinte actual contele Thun, cău-
tând a stabili în conferențele, ce
le-a avut de-o parte cu bărbații de
încredere cehi, de altă parte cu cei
germani, principiile comune pe basa
cărora s'ar pûtă face o înțelegere.
Dér aceste încercări n'au reușit, și
a rămas, ca cele două părți să sta-
bilăscă ele însele minimul postula-
telor lor, ca să se scie până unde
pot merge în dorința de a-se aplană
divergențele, pe cale de învoială
pacifică.

Cam în această direcțiune par a
fi lucrat și diferitele partide germane
din Austria când s'au hotărât a sta-
bili în unire postulatele naționale
politice ale opozițiunii germane. Sta-
bilind și publicând programul lor,
ele par a fi voit să arate calea, pe
care s'ar pûtă obținé o înțelegere și
cu Cehii, s'arate în deosebi până
unde pot merge Germanii cu con-
cesiunile lor. Tot-odată acest pro-
gram va avé să formeze substratul
pentru viitoarele tratări ale Germani-
lor cu guvernul, care încă tot mai
șovăește și nu se pôte decide ho-
tărât la un fel.

Se înțelege de sine, că pentru-ca
înțelegerea să se pôtă realiza, mai
este de lipsă, pe lângă Germani și

guvern, încă și învoirea Cehilor. Nu
cunoscem încă părerea acestora asu-
pra postulatelor politice naționale
germane, dér anevoiă credem să
fiă învoiți în total cu ele.

Înainte de toate nu vor fi nici-
decum mulțămii Cehii cu preten-
siunea Germanilor, ca să se rupă cu
sistemul urmat în deceniile din urmă,
dér nu așa ca să fiă dezvoltat mai
departe în direcțiune autonomistă na-
țională, ci așa, ca să se întorcă érași
la statul unitar centralist de mai îna-
inte, în care Germanii să aibă cel
dintăiu cuvânt.

Cu cererea, ca faimosul § 14 al
constituțiunii austriace să fiă delă-
turat, credem, că s'ar învoi și Cehii.
Asemenea și cu cele-ce se spun în
programul german despre noua rân-
duire a legilor pactului dela 1867,
pe basa drepturilor și a îndatoririlor
egale.

Dér, abstragând dela alte puncte
mai delicate, nu credem să se învo-
lescă vr'odată Cehii cu separarea, ce
o cere programul german, a Boe-
miei după cercuri naționale, care în
dispozițiunile ei amănunțite involvă
o paralizare a postulatelor de drept
public ale națiunii cehice.

Nu putem intra de astă-dată în
amănuntele amintitului program. Dér
spiritul de care este pëtuns dela
început până la sfârșit credem, că
este în de-ajuns caracterizat prin
postulatul, cel ridică relativ la Bu-
covina, cerând ca limba germană să
rămână aici și în viitor în vigóre atât
în justițiă, cât și la administrațiune
și la instrucțiune, „căci în Bucovi-
na numai germanismul ar forma
inelul ce-o légă de monarhiă“.

Unde va rămâne atunci dreptul
de limbă al populațiunii autochtone
române din Bucovina? Ce egalitate
este acesta în exercitarea dreptului
de limbă?

Nou paragraf în statutul pen-
tru autonomia catolică. Statutul ela-
borat de comisiunea de 9 a Congresului
pentru autonomia catolică cuprinde și un
nou paragraf (108) virit în urmă, care ia
dispozițiuni cu privire la cazul când scau-
nul metropolitan al arhidiecesei române unite
devine vacant. Éta acest paragraf:

„In cazul când scaunul arhiepiscopesc
și metropolitan romano-catolic (?) de rit gre-
cesc al Albei-Iuliei devine vacant, aster-
nerea candidaturii la Majestatea Sa se
face după praxa în vigóre prin președin-
tele consiliului de direcțiune, ér numirea re-
gescă se anunță consiliului de direcțiune“.

Reiese dér din acest paragraf, că
Ungurii romano-catolici consideră biserica
română unită ca apendice al bisericii lor,
și nu recunosc o provincie metropolitană
română gr. oat., ci numai un „scaun metro-
politan romano-catolic de rit grecic al Albei-
Iuliei“. Dreptul de a-se așterne monarhu-
lui candidatura vor să'l confisce pentru
consiliul de direcțiune al Congresului, ase-
menea și aducerea la cunoștință a numirii
unuia din cei trei candidați o rezervă ace-
stui comitet. — Asta trece toate marginele
neiertatei inmixtiunii!!

Austria și federalismul. Diarul
néztesc „Deutsches Volksblatt“ din Viena
publică sub titlul „Garantiile Austriei“ un
aspru articol în contra oelor ce mereu vi-
séză despre Austria ca stat german. În
acest articol se dice între altele:

„Este Austria un stat german? Nu, și
nici măcar posibilitatea unei egemonii ger-
mane în Austria nu mai există dela lupta
dela Königgrätz și dela proclamațiunea im-
perială dela Versailles încôce.

„Cu această stare reală trebuie să con-
tăm; de aci trebuie să pornescă Germanii
în politica lor, și decă procedéză astfel,
apoi nu mai au nici un interes pentru „stat-
tul unitar“. De mult deja, centralismul în
Austria este, din punct de vedere național,
indiferent și de aceea nici nu are trăinicie,
pentru că o formă centralistă de stat nu
se pôte inchipui fără un substrat național.
De aceea în mod firesc, dezvoltarea nós-

tră politică internă se face în direcțiune fe-
deralistă, și chiar și rezistența, pe care o
opun guvernele, nu pôte opri această des-
voltare.

„Da, centralismul a învins numai sta-
tul federativ-feudal, pe care îl proiectase
Hohenwart, ca mandatar al feudalilor din
Boemia, — dér în fața celui stat federa-
tiv, care vré să facă din diferitele grupări
de țeri un întreg organic și care, recunos-
când principiul autonomiei naționale, res-
pectă drepturile fiă-cărui popor, în fața
acestui federalism ideia centralismului a
capitulat deja, pentru-că numai într'un ast-
fel de stat federativ sunt cuprinse garanțiile
pentru esistența Austriei“.

+ Valeriu P. Bologa.

Adênc și dureros emoționați ne impli-
nim ađi o tristă datoriă anunțând cetitori-
lor noștri mórtea prea timpuriă a simpati-
cului director al filialei „Albina“ din Bra-
șov, Valeriu P. Bologa.

Deși soiam cu toții, că o grea și ne-
milosă bôlă, care de mult i-a atacat orga-
nismul vinjos, l'a trântit la pat; deși ne
întrebam cu îngrijire, decă mai este posi-
bil să fiă scăpat pentru societatea nós-
tră, în care s'a distins atât de mult prin acti-
vitatea sa neobosită, prin inteligența și
hărnicia sa și prin interesul viu, cel purta-
tuturor întreprinderilor nobile și folositoare,
ce tindeau la înaintarea poporului nostru
și la binele obștesc — totuși scoirea dure-
rôsă, că ađi la 10½ ore a. m. și a dat su-
fletul, ni-a venit ca și fără de veste.

Hotărîrea nemilôsei sorți a răpit pe
Valeriu Bologa din mijlocul nostru tocmai
atunci, când ajunsese în puterea bărbăției
sale și când puteam să așteptăm și mai
mult dela talentul și zelul său întărit prin-
tr'o experiență îndelungată, ce a avut'o în
conducerea institutului, care datoroese des-
voltarea și înflorirea sa din timpul din ur-
mă în mare parte spiritului său viu și între-
prinzător.

Era lucru firesc, oă fiind înzestrat cu
calități atât de eminente, și-a câștigat în
timp de vre-o 12 ani, cât a fost director

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Farul „Sângeróselor“.

Din „Scrisori dela mórta mea“ de A. Daudet.

— Fine. —

Éta ce mi-s'a întemplat, domnule —
imi povestea într'o di bătrânul Bartoli, pe
când prândiam — éta ce mi-s'a întemplat
acum 5 ani, la aceeași masă, la care ne
găsim, într'o séră de iernă ca și acum. În
séra aia nu eram, decât doi în far, eu și
tovarășul Ceco; ceilalți erau pe „pământ“,
bolnavi, în congediu, nu mai sciu de ce...
Isprăviserăm prândul destul de liniștiți...
De-odată vэд pe camarad, că se oprește,
mэ privește cât-va cu nisce ochi îndrăciți,
și buf! cade cu capul pe masă. Sar la el,
il scutur, il strig: „Ah! Ceco!... Ceco!“
Nimic! era mort... Poți să-ți inchipui, ce
emoțiune! Rémăseiu mai mult de-o oră
holbat și tremurând înaintea cadavrului,
când de-odată mэ abătui la ideia „dér
farul?“

Mэ suii repede și aprinseiu lanterna,
căci nópte era pe-aprópe, și ce nópte,
domnule!... Marea, vântul, pare că nu mai

aveau vocile lor naturale. În fiă-care mo-
ment mi-se părea, că mэ chiamă cine-va
în capul scării de jos. Și nisce friguri, și o
sete! Totuși nu m'ai fi făcut să mэ cobor...
imi era frică de mort.

Cu toate astea, spre diună imi redo-
bândii curagiul. Intinsei pe sérmanul Ceco
pe patul lui, il acoperii cu o invlítóre, di-
seiu o mică rugăciune, și iute la semnalele
de-alarmă. Din nenorocire marea era prea
necăjită. Strigai, strigai din răsputeri și nu
mэ auđi nimeni. Éta-mэ singur în far cu
sérmanul Ceco, și Dumneđu scie pentru
cât timp... Speram să-l păzesc până la so-
sirea vapoarașului, dér asta era cu nepu-
tință înainte de trei zile. Ce să fac? să-l
îngrop? Stânca-i prea tare, și-s atâți cerbi
în insulă! 'Mi era milă de creștin. Mэ
gândii să-l scobor într'una din acele cre-
pături ale stâncilor. O întrégă după amiađi
imi luă munca asta, și cât curagiu mi-a
trebut!... Uite, domnule, chiar și ađi,
când cobor insula într'o după amiađi cu
vânt tare, mi-se pare, că am încă mortul
pe umeri... Sérmanul Bartoli! Sudórea i
cargea pe frunte...
* * *

Astfel treceau mesele nóstre, pove-
tind: farul, marea, istorisirile de naufragii,
povestiri despre bandiții corsicani... Apoi,
spre apus, primul păzitor își aprindea o
lampă mică, își lua pipa, un fel de ploscă,
„Viețile“ lui Plutarch, totă biblioteca „Sân-
geróselor“ și dispărea în fund. După cât-va
timp, în tot farul era un șgomot de lan-
țuri, de roți și de greutăți, cari se suiau
și se coborau. În timpul ásta eu eram afară
pe terasă. Sórele se cobora în apă din ce
în ce mai iute, trăgând tot orizontul după
el. Vântul devenea récoritor și insula li-
liachie.

Pe cer, în apropiere de mine, trecea
greoiu o pasere mare: era vulturul din tur-
nul genoves, care se întorcea acasă. Puțin,
câte puțin, céța se așternea pe mare. După
puțin timp, un bréu de spumă încingea in-
sula. Și de-odată, de-asupra mea, se întin-
deau valuri de lumină dulce. Farul era ilu-
minat. Lăsând insula în întunec, razele
de lumină cădeau departe, în largul mării,
și eu eram acolo, pierdut în întuneric, sub
undele astea luminoase, cari în trecere abia
mэ stropiau. Dér récôrea se așternuse cu
putere... trebuia să intru. Pe dibuite în-
chideam pórtă cea mare, încruciam barele

de fier; apoi tot pe dibuite apucam pe o
scărișóră de fontat, care tremura și suna,
și astfel ajungeam în virful farului. Aici
sciu, că era lumină.

Inchipuți-vэ o lampă Carcel, uriașă,
cu cinci rënduri de fitiluri, în jurul cărora
se învîrtesc încet păreții lanternei, parte
mărginiți de enorme lentile de cristal, parte
deschiși sub un acoperiș mare de sticlă
nemiscată, care adăpostoese facura de
vânt...

Intrând, ești înmărmurit. Arama, zin-
cul, reflectoriile de metal alb, zidurile de
cristal bombat, cari se întorc în cercuri
mari, albaștrui, totă strălucirea asta, tot
amestecul ásta de lumină, mэ ametiă pen-
tru câte-va minute. Puțin câte puțin, ochii
mi-se obicuiiau și mэ aședam chiar la pi-
ciorul lampeii, lângă păzitorul, care cetea
pe Plutarch cu voce tare, de frică să nu
adormă...

Afară în tunec, abis. Pe micul prid-
vor, care încunjură turnul farului, vântul
alergă nebunesce, urlând. Spre capul insu-
lei, printre stânci, valurile produc șgomotul
unor lovituri de tun... Din când în
când un deget invisibil lovesce în geam:

al filialei „Albina“ de aici, nu numai simpatia și stima conaționalilor săi, ci și stima străinilor, fiind mai ales bine vădit în toate cercurile comerciale ale orașului nostru. Dér nu numai pe terenul, cărui și-a dedicat activitatea sa, ci și în viața noastră culturală națională și în viața publică comunală Valeriu Bologa s'a distins documentând cel mai viu și nobil interes pentru progres în toate direcțiunile. A fost totodată în viața sa familiară un soț și tată de model.

Cât de mult era înclinată firea lui de-a face bine, o dovedesc multele sale fapte, cu cari a căutat să contribuie la înaintarea scopurilor durabile în mijlocul conaționalilor săi.

Aflăm, că răposatul și-a exprimat — cu puțin înaintea morții sale — dorința să nu i-se pună nici o oină din partea nimănui pe cosciug și să fie înmormântat numai c'un singur preot, fără de a i-se ține cuvântare funebră. Și acesta dorința este o dovadă mai mult pentru modestia și nobilul său simț.

Ca semn de doliul, filiala „Albina“ a arborat stégul negru; asemenea s'a arborat stég negru la Casina Română și la filiala băncii austro-ungare, unde răposatul a funcționat ca censor.

Adresăm familiei răposatului, precum și tuturor rudeniilor sale profundele noastre condolențe pentru ireparabila pierdere, ce au suferit-o.

Momente serioase.

(Ungurii și pactul.)

Presă guvernamentală maghiară e cuprinsă de o mare îngrijire, care reoglindează de sigur temerile cerourilor oficioase din Peșta asupra eșecului cu care se vor reintorci dela Viena acei miniștri unguresci (Szell, Lukacs și Hegedüs), cari s'au dus acolo pentru a se lua erăși la certă cu miniștri austriaci în *ceștiunea pactului*. E vorba despre o luptă între Maghiari și Austriaci, care curând nu se va sfârși.

Una dintre foile guvernamentale („Pesti Naplo“) pătrunsă de temerea și îngrijirea unei căderi a guvernului unguresc față cu punctul de vedere austriac, se face luntre și punte pentru a arăta asupra mării primejdii, ce ar amenința monarhia, decât d-l Szell s'ar reintorci dela Viena rănit greu. Ce s'ar întâmpla atunci, se întreabă acesta foice, și-și răspunde astfel:

În momentul, când guvernul unguresc ar căde în Viena, parlamentul actual trebuie dizolvat. La nouele alegeri partida kossuthistă ar oșese în proporții uriașe, întregă opinia publică maghiară s'ar pune pe baza partidei independente și în viitorul parlament ungar n'ar exista decât partidă kossuthistă. Ori cine ar conduce atunci nouele alegeri și ori cu câtă forță și bani le-ar săvârși, rezultatul n'ar fi decât: domina lui Kossuth în parlamentul maghiar.

e vre-o pasere de noapte atrasă de lumină; ea vine să și sdrobescă capul lovindu-l de cristal... În lanterna scânteietore și caldă nimic, decât pâlăia flăcării, șgomotul unt-de-lemnului, care pică, și al lanțului, care se destramă; și-o voce monotonă, care cetesce mormând viața lui Demetrius din Falere...

* * *

La 12 noaptea, păzitorul se ridică, arunca o ultimă privire fiturilor și apoi ne coboram. Pe scară întelniam pe tovarășul de rândul al doilea, care se suia ștergându-și ochii; i-se trecea la rându-i ploșca, lampa cea mică, pe Plutarch... Apoi, înainte de-a ne întinde în pat, intram în camera din fund, plină de lanțuri, de greutăți, de rezervorii de zinc, de frânghii etc... și acolo, la lumina micii lămpi, păzitorul scria pe cartea cea mare a farului, totdeauna deschisă:

— Două-spre-zece noaptea. Marea umflată. Furtună. Năvi în largul mării.

D. Munteanu-Rimnic.

Perspectiva ce-o desfășură „P. N.“ înaintea ochilor ungrimeii — „grozavă“. Anarchia de ađi din Austria — dice el — ar dura mai departe, însă „Slavii din Austria s'ar alia cu naționalităților din Ungaria, ér Germanii din Austria ar păși la alianță cu Maghiarii. Conducătorii germani ar veni victorioși la noi și ni-ar dice, că étă, evenimentele au adevărit ceea-ce au vestit ei pururea, că adecă hegemonia elementului slav în Austria duce cu necesitate impetioasă la *catastrofa constituției maghiare*“.

Tabloul acesta e cât se pôte mai posomorit pentru „elementul alcătuitor de tat“. Cine nu vede însă, că el este o spărietore manuată cu puțină dibăcia, pentru a face efect asupra cercurilor austriace despre care guvernamentalii din Peșta cred, că de dragul lor vor jertfi interesele economice și politice ale unei părți din monarhia?

Vom vedé!

Conferența de pace.

Reintorcându-ne ađi la ședința de deschidere a conferenței de pace din Haga, mai aducem câte-va amănunte de interes.

După discursul de deschidere al ministrului de interne olandez Beaufort, pe care l'am schițat deja în numărul de Sâmbătă al foicei noastre, conferența a primit propunerile sale de a trimite o telegramă împăratului Rusiei și de a alege, ca președinte, pe ambasadorul rus de Staal. Telegrama adresată Țarului Nicolae este de următorul cuprins:

„Conferența de pace depune la picioarele Majestății Vostre cele mai devotate felicitări de ziua născerii, și exprimă cea mai sinceră mulțămire, că pôte să conlucre la săvârșirea mării și nobilei opere a cărei inițiativă ați luat-o Maj. Vostă atăt de generos, pentru care fapt Vă rógă prea plecat a primi cea mai adencă mulțămire: de Beaufort“.

După acesta ambasadorul de Staal luând presiul, a rostit un discurs în care, după ce mulțămi ministrului olandez pentru nobilele cuvinte ce le-a dedicat domnitorului său, dice:

Deși inițiativa pentru convocarea conferenței revine împăratului Rusiei, totuși avem să mulțămim reginei Olandei, că am fost convocați în capitala ei. Este un bun presemn pentru succesul lucrării noastre, că suntem intruniți sub auspiciile unei tinere domnitore, a căreia grații fărmeccătore eserccitază efectul ei până 'n cele mai mari depărtări, și a căreia inimă primitore pentru tot ce e mare și nobil, a dovedit atăta simpatie pentru cauza ce ne-a adus aici.

În mijlocul liniștei orașului Haga și în mijlocul unui popor, care formeză un factor atăt de distins al civilizației generale, avem înaintea ochilor un exemplu strălucitor despre ceea-ce pôte face patriotismul și puterea de muncă pentru binele unui popor.

Pe pământul istoric al Țărilor-de-jos s'au discutat cele mai mari probleme ale vieții politice a statelor. Aici, putem dice, a stat lăgănul sciinței dreptului internațional. Prin seculi întregi s'au făcut aici cele mai însemnate tratări între puterile europene. Aici, în fine, a fost subsemnat un remarcabil tratat, care a adus un armistițiu după săngerose lupte. Ne aflăm tot numai în mijlocul unor tradiții istorice.

Mulțumind apoi în special ministrului Beaufort pentru măgulitorele cuvinte relațive la persoana sa, dice, că lui i-s'ar fi venit să ocupe presiul conferenței, conform obiceiului și în puterea calităților sale de distins bărbat de stat. Apoi încheie așa:

Ce mă privește pe mine pot să consider, ca întemeiată alegerea persoanei mele pentru presiul numai fiind-că sunt aici, ca plenipotențiar al împăratului Nicolae, al înaltului meu domn, care a suscităt ideea acestei conferențe. În această calitate primesc cu adencă mulțămire distincsa onore, ce mi-a făcut-o ministrul Beaufort propunându-mă pentru presiul, ér membri conferenței aprobând alegerea mea. 'Mi voi încorda toate puterile, ca să justifice încrederea D-Vostre; dér imi dau pe deplin sémă de aceea, că etatea înaintată ce am ajuns-o este, durere, un trist privilegiu și un slab aliat. Cred însă, că acesta va fi o cauză pentru D-Vostre să fiți îngăduitori față cu mine.

După acesta președintele Staal a propus a-se adresa reginei Olandei *Wilhelmina* o telegramă, prin care membri conferen-

ței îi mulțămesc cu adencă supunere pentru ospitalitatea, ce Maj. Sa a binevoit a li-o acorda.

*

În ședința a doua din 20 Maiu, care a durat 35 de minute s'au cetit mai întâi răspunsurile împăratului Rusiei și al reginei Wilhelmina. După aceea președintele a ținut un discurs asupra lucrărilor conferenței și a propus primirea celor stabilite în ziua premergătore privitor la instituirea de trei comisii: una, care să se ocupe cu ceștiunea *desarmării*, a doua cu stabilirea *legilor de rășoiu* și a treia cu mijlocirea *sentințelor de arbitriu*.

Conferența a primit dispozițiunile făcute.

Celelalte amănunte le-am adus în numărul de ieri.

Lecții d-lui Szell.

(În ceștiunea naționalităților.)

Disolvarea faimosului cuib de minciuni și de calomnii, unde se urziau „comploturile, revoluțiile și tradările valahe“ de cătră compania de tristă aducere aminte Banffy-Jeszenszky-Jancso, a dat prilej la două foi maghiare din opoșiția să-și ridice din nou glasul lor răgușit, și cu nisce concepții medievale să discute „niț-l“ ceștiunea naționalităților, această Hecuba a Maghiarilor, care le turbură mereu și cumplit liniștea sufletescă.

Și curios! Deși amendoné kossuthiste, aceste foi diferă cu totul în păreri! Una din ele înfruntă strașnic pe d-l Szell și se plânge amar, că a dizolvat „secția“ cu pricina, tocmai acum, când mai mare lipsă era de ea. Alta dinpotrivă laudă făpta ministrului-președinte, dér în același timp îi ține o lecție cum să se pörte și ce măsuri să ia pentru rezolvarea gravei ceștiuni a naționalităților.

„Egyetértés“ — căci de el e vorba în primul rând — își ia aerul de-a înfrunta pe d-l Szell, că încungurându-se o'nu stat major de idololatri a scos sabia și a tăiat brațul lui Jeszenszky și l'au pus sub gunchi, ca să nu mai pötă mișca. Mare cetezanță! Jeszenszky era pe vremuri, după părerea malcontentilor dela „E-s“, un factor puternic, un bălaur cu numeroșe capete, care a săvârșit o „muncă plină de succese“. Ochii lui erau îndreptați asupra tuturor amănuntelor din mișcarea naționalităților, el făcea descoperiri minune și scia să rēpună cele mai turbate planuri urzite de naționalități „în contra statului unitar maghiar“. Atăt era de strașnic cavalerul pus călare pe roibul de gónă, încăt o privire numai din ochii lui fulgerători era de ajuns, ca toți „eroii valahi“ și toți „trădătorii“ să se facă asemenea pământului și să nu mai dea semne de viață. Ah!

Nu ncape în mntea celor dela „E-s“, de ce d-l Szell nu l'a înlocuit cu alții, decât nu avea la inimă pe Jeszenszky? De ce, ca să-l facă pe acesta imposibil, a făcut imposibilă existența „secției“? Pötă vré d-l Szell, ca naționalitățile să-și ridice erășii capul, „să calumniēze din nou pe Maghiari în străinătate“? Nu vede, pentru Dumneșeu, ministrul-președinte, că „deja se simte efectul noului spirit, că naționalitățile au căpătăt erășii îndrăsnélă și că în foile lor se laudă a-se fi ivit deja aurora lor? Popii valahi resping ajutorul de stat ce li-se imbie; în Brașov, Saxonii și Valachii bat, cu majoritatea, cea mai justă pretensiune a Maghiarilor“?

Drept corolar, foice șovinistă spune, că pe de-o parte Coloman Szell vestesce însemnătatea răspândirei culturii maghiare ca element susținător de stat, ér de altă parte „umbă în voia naționalităților“ — lucru acesta, care pôte să trecă drept o politică de rășbunare contra lui Bauffy, nici decât însă ca politică maghiară.

Suntem ispititiți a crede, că articolul foicei kossuthiste a eșit și el din péna vr'unui „szegény magyarika“ din desființatul cuib cald, care atăta timp, spre rușinea vécului milenar unguresc, a putut să dăinuēscă și să comită infamiile, ce le-a comis. Dér să vedem ce dice „antipoții“.

Aceștia sunt ugroniștii dela „Magyarország“. Ei laudă, prin péna faimosului Pazmandy, făpta lui Szell cu desființarea „secțiunei naționalităților“, care, după ei, n'a făcut nici o ispravă, ba în timpul din urmă dicea „Dekul Banffy“ (vré să dice „dă cu Bauffy“) n'a mai produs spaimă printre Români, Sași etc. Insu-și titlul de „secția a naționalităților“ îl află domni dela „M-g“ un *anachronism*. Cum? Ungurii dór ar trebui să evite chiar și expresiunea de „naționalități“ — căci „Ungaria e stat unitar, cu caracter de *rassă maghiar*“ și „cetățenii de limbă străină trebuie să recunoscă deopotrivă rolul de element alcătuitor și conducător străvechei rase maghiare“. Din asta coconul P. nu lasă nici o iotă, însă s'arată totuși atăt de generos, ca el, „majorenu“, să dea și „minorilor“ (naționalităților), pe cari îi numesce ca de pomana „frați“, drepturile acelea, „cari sunt compatibile cu unitatea statului maghiar și cu caracterul nației maghiare“. Dér îngâmfașii dela „M-g“ sunt nu numai sumeți, ci și poruncitori. Ei poruncesc d-lui Szell, să nu sufere în Ungaria „nici un fel de comitet de naționalitate, nici un fel de instituțiune, care ar ținti la exercitarea drepturilor politice separate“. Apoi drept remediu mai bun pentru a face să dispară ceștiunea naționalităților propun, ca: „toți cetățenii să fiă forțați să observe legea“, ér încăt pentru „agitatori“, să se organizeze o „*bună poliție*“. Poc! Celelalte apoi se țin de procurori și de judecatori. În fine dice, că partea organică a ceștiunii aparține la resortul ministeriului de cuite și instrucțiune publică: să propage cultura maghiară și s'o naturalizeze în toate gradele și pe întreg teritoriul țării, și atunci „pe vecl se vor pune capăt în Ungaria șvêrcolirilor de naționalitate“.

Ați înțeles? Polițai, procurori, judecatori, ministru de culte șef de detectivi, cultură maghiară, școli „patriotice“, preoți „hazafi“ — din atăta constau capitelele catechismului după care d-lui Szell i-se cere să rezolve ceștiunea naționalităților. Ingeniositatea acestor pretensiuni ne-ar outremura, decât nu am fi prea obișnuiți cu ele. Ce au fost Bauffy, Jeszenszky și Jancso cu totă tabera lor, decât nisce polițai văduți și nevăduți pe capul nostru? Procurorii și judecatorii dela tribunalele de presă și de aiurea ce ni-au fost alta, decât ace-a ce se cere din nou să ne fiă? Dér ministrul șovinismului unguresc n'a fost el și până acum cel mai strașnic satrap și iscoditor de legi și ordonanțe de maghiarizare?

Ei bine, — și totuși naționalitățile există, și vor exista, și se vor mișca în mânia tuturor acelor cucuveici răgușite dela presa maghiară, cari cer din nou potop de persecuții și de prigoniri în contra noastră.

Din Bucovina.

Catastrofa din Gura-Homorului. S'a constatat până acum oficios, că în Gura-Homorului au ars 230 case, 354 șuri, grajduri, magazii, 460 familii au rămas fără adăpost (1416 suflete). Un număr mare de proprietari români din clasa inteligenței au avut pagube de câte 10,000 fl, alții 7000, alții 5000 etc. Pagubele fixate până acum se uroă la suma de 1,037,351 fl., ér premii de asigurare sunt numai 208,974 fl.

Suspuționări. La 11 Maiu n. „Asociațiunea clerului gr. or.“ a ținut o adunare în ceștiuni urgente privitor la apărarea autorității clerului și doctrinei ortodoxe. Ședința s'a ținut într'o sală de tir, dér ședința a fost încunjurată cu poliști, ca și când acolo în sală s'ar tracta de-o lucrare în contra statului. Guvernul din Cernăuți dă tot mai multe doveđi, că s'a pus să prigonească pe Români cu sentimente iperloiale habsburgice.

Dificile este satiram non scribere — așa își începe „Patria“ primul său dela 9 (21) Maiu, scriind despre iperzelul, cu care autoritățile din Cernăuți s'au pus s'aducă la reson pe tinerii români, cari împuși de sentimente au improvizat un mic vifleim metropolitanului Arcadie, când a fugit la Viena. De zile întregi se fac investigații, condamnări, ba s'a făcut chiar cunoscuta

espulsare, și ele se vor continua căci — ține „Patria” — actele nu sunt încă încheiate. Rectorul universității din Cernăuți pune sechestru pe absolutorii tinerilor implicați în demonstrațiunea contra păcătoșului arhiepiscop, și poliția amendeză cu bani și pedepse cu închisoare.

Din toate acestea vedem, că dușmanii Românilor în Bucovina și-au pus gând rău în contra fraților noștri. Vor să-i șicaneze și să-i amărăscă, mai mult să-i intimideze pentru a-i pute supune cu atât mai ușor. Dăr Români, suntem siguri, nu se vor da învinși.

SCRIRILE ȚILEI.

— 11 (23) Mai.

Emigrări în România. Emigrările, mai ales din Secuime, în România iau proporții din ce în ce mai mari. Din Kezdi-Oșorhei se vestesc, că numai la oficiul solgăbirăsc de acolo s'au anunțat în cele dintâi patru luni ale anului 2123 oameni pentru a emigra, între cari 1619 cu pașaporte în regulă, și 504 indiviți cu certificate de muncitori pe câte 15 zile. Mare parte dintre emigranți sunt familisti, cari au dus cu ei și copiii numai o'un pasaport, deși numărul celor emigrați se poate scoti în doi. Afară de aceștia fug foarte mulți în România — tot din poporațiunea ungurească. — E'tă o dovadă de marea miserie și sărăcie, ce domnesce printre Săcui, cari cu toate ajutoarele și favorurile, ce li-se fac, sunt siliți să ia lumea n'cap — „a czărăba”, cum dic ei pe ungurese.

Bustul poetului Alexandrescu. Eri în 10 Mai v. s'a inaugurat la Tirgovisea bustul marelui poet și fabulist Grigore Alexandrescu. Ateneul Român a delegat pe d-na Smara a-l reprezenta la inaugurare.

Eroul vandalismelor dela Oradea-mare și fondatorul băncii jidano-române din Beiuș alături cu căți-va Români „naționalisti”, cocoșul Sas Ede, este boicotat din sinul diariștilor maghiari. Joi comitetul din Oradea-mare a Reuniunii diariștilor maghiari din provincie a ținut ședință, în care Szathmáry Zoltan, redactorul diarului „Szabadság” a făcut propunere, ca Sas Ede, redactor responsabil la „Nagyvárad”, fiindcă „pentru interesele sale egoistice periclităză existența și reputația corpului diaristic din Oradea-mare, fiindcă a violat unilateral o înțelegere comună și comite intrigi peste intrigi în contra soților săi diariști”, să fiă eschis din comitetul dela Oradea-mare al Reuniunii și să nu se mai întrețină cu el nici un fel de contact social și colegial. Tot-odată decizia de boicotare să-l subțernă comitetul central al Reuniunii, și întru cât acesta nu ar aplacida hotărârea, să repășescă toți din Reuniune. Propunerea s'a primit cu 7 voturi contra 1. E'tă marele patriot, care bombardeză cu petri casele și bisericile Românilor oradani!

Seceta în România. Din Bucuresci se anunță, că seceta, care ține de luni de zile în România, cauzăză mari griji în cercurile agricole. Mai ales în județul Brăilei, dăr și în Moldova și în alte părți s'au născut pier vădând cu ochii. În urma timpului nefavorabil comercial cu bucate stagnăză. Recolta în cele mai multe părți ale țării nu va fi nici mijlocie. Pe cât de slabe sunt s'au născut pier vădând cu ochii. În urma timpului nefavorabil comercial cu bucate stagnăză. Recolta în cele mai multe părți ale țării nu va fi nici mijlocie. Pe cât de slabe sunt s'au născut pier vădând cu ochii.

Inginer de comasare. Ni-se comunică, că în 19 și 20 l. c. d-l Ilie Dopp din Sibiu a trecut cu succes esamenul și a obținut diploma de inginer în afari urbane și regulări de pământ. Inafară de d-l O. Tilea, d-sa este în specialitatea acosta (pentru comasări) singurul inginer român la noi.

Cremațiunea lui Sarcey. Renumitul critician frances Sarcey își exprimase prin testament dorința, ca după moarte să i-se ardă cadavrul în crematoriu. În 20 Mai s'a îndeplinit arderea în prezența unui pu-

blic numeros. Cenușa cadavrului a fost așezată apoi într'o urnă pompoasă.

Emigranții armeni. Din Constanti-nopol se scrie, că primul transport de emigranți armeni, a căror reintărocare a permis-o Sultanul în urma intervenirei Rusiei, n'a fost lăsat să trecă granița pe motiv, că pazele dela graniță n'au primit ordin pentru acosta. Se dice, că Părta ar voi să împiedece reșederea lor în Turcia și că mai bucuroși ar plăti 10,000 de funți pentru colonizarea celor 11,000 familii armenesci în Rusia.

Rugare. Toți acei domni, d'omne și domnișore, cari au primit să v'ndă bilete pentru serata literară-musicală din 4 Mai a. c. a societății „Petru Maior”, sunt rugați a trimite de ađi înainte banii incasați și lista contribuțiilor la adresa societății (Budapesta IV Molnár-utca 20 II 10 A.), deore-ce comitetul arangiator al seratei încheindu-și socotelile, le-a predat societății. Cu totă stima: B u d a p e s t a 22/V 1899. Pentru comitetul arangiator: Ioan Pop, președinte. George Breban, casar.

Cărți, reviste și diare oprite.

„Pénzügyi Közlöny”, organul oficial al ministeriului unguresc de finance, publică în numărul său mai nou (nr. 10 dela 10 Mai n. c.) lista tuturor cărților, revistelor și diarelor, a căror întrebuintare este oprită pe teritoriul ungar.

Lista acosta representă cea mai fidelă oglindă a liberalismului unguresc. Numărul total al produselor de presă oprite este de 685; între acestea se află, ce-i drept, și 41 unguresci. Aceștia însă nu sunt, decât anumiți numeri ai unor diare socialiste. Toate celelalte sunt nemaghiare.

Cele mai multe dintre cărțile și diarele oprite sunt românesci, parte din regatul vecin, parte dela noi, așa că nouă, celor ce ne aflăm sub stăpânirea ungurească, ne este oprit a-ne folosi de-o parte foarte însemnată a literaturii române.

Ridicul este, că între cărțile și revistele românesci oprite se află chiar și unele curat bisericesci, altele curat umoristice. Scrierile istorice și literare mai de valoare, apărute în România, sunt oprite așa dicând în masă.

E'tă, aproximativ, cum se împarte numărul produselor de presă oprite: 197 sunt românesci; 112 s'erbesci; 90 germane; 87 italiene; 41 slave; 36 cehe; 8 rusesci; 5 slovace; 2 croate. Celelalte sunt franceze, polone etc.

Am cređut de interes să facem un extras al cărților și revistelor românesci oprite, pe care-l publicăm în ordine alfabetică, lăsând să urmeze în parantesă localitatea, în care a apărut sau apare respectivul produs de presă, precum și anul în care s'a interzis folosirea lui pe teritoriul ungar.

Observăm, că în textul maghiar numele operelor române sunt cât se poate de greșite și diforme, așa că multe din ele nici nu se pot tălmăci. Redactorii organului oficial, bag s'ema de mari patrioți, ce sunt, nu sciu, se vede, nici o limbă afară de „limba statului”, căci amestecă scrierile românesci cu cele italiene, franceze etc. Se înțelegă deci cetitrii, pentru-ce unele din scrieri sunt tipărite atât de greșit.

Lista este următoarea:

„Adevărul” (Bucuresci, 1895)
 „Adevărul” (Iasi, 1895)
 „Alarma” (Bucuresci, 1885)
 „Al III—IV-lea răspuns la Mesagiu” (Bucuresci, 1896)
 „Albina” (Viena, 1869)
 „Alergătorul Român” (Botoșani, 1894)
 „Alergătorul” (Bucuresci, 1882)
 „Almanachul Românului pe an 1891” (Bucuresci, 1895)
 „Altarul „România Liberă” (Bucuresci 1885.)
 „Amorul” (Galați, 1894.)
 „Amorul meu 1889 (Bucuresci 1895.)
 „Anul Nou Român” (Botoșani 1897.)
 „Apel la dreptate” (Bucuresci 1897.)
 „Apărarea” (Brăila, 1894.)
 „Ardealul” (Bucuresci, 1895.)
 „Autorii români moderni 1891 (Bucuresci 1895.)

„Avram Iancu, regele Carpaților (Bucuresci 1896.)

„Binele Public” (Bucuresci, 1883.)
 „Biserica și Școala Hacnat (Bucuresci, 1895.)

„Biserica „Unitatea națională” (Bucuresci 1885.)

„Buoiunul” (Botoșani, 1895.)

„Carte fără titlu edată de Academia Română în limba română și germană (Bucuresci 1894.)

„Calendar pentru toți Români (Bucuresci 1855.)

„Calendarul Daciei pe anul 1882 (Bucuresci 1882.)

„Calendarul Lizei, căl. de părete (Bucuresci 1893)

„Calendarul Național” (Bucuresci 1884)

„Calendarul Traian” (Bucuresci 1884)

„Calendarul Caraghiosului (Iasi 1890)

„Calendarul pentru toți Români (Bucuresci 1893.)

„Călătorul Român” (Botoșani 1895)

„Câmpul Libertății” (Bucuresci 1898.)

„Caritatea Română (Botoșani 1897.)

„Carta di citire preluata de o asociație inventatoare (Pota vră să dică: „Carte de cetire prelucrată de asociația învățătorilor” Bucuresci, 1895.)

„Catanza Romana (Botoșani 1895.)

„Cestiunea Națională” (Bucuresci, 1896)

„Cestiunea Transilvaniei în parlamentul României (Bucuresci, 1896.)

„Cestiunea Națională”, discurs rostit de d-l D. A. Sturza (Bucuresci, 1896.)

„Chronique parisienne (La)” (Paris, 1880.)

„Cine sunt Ungurii și cine sunt Români” (Bucuresci, 1891.)

„Cine sunt Ungarii și cine sunt Români de Ioan Athanasiad. (Bucuresci 1885)

„Câte-va cuvinte despre dualismul austro-ungar (Galați, 1882.)

„Ciulinul” (Bucuresci 1883.)

„Comercial român” (Botoșani 1897.)

„Concordia” (Bucuresci, 1888.)

„Contemporanul” (Iasi, 1883.)

„Contemporanul” (Iasi, 1888.)

„Convorbiri Literare (Negruzzi) nr. VI/I (Bucuresci 1895)

„Corespondența Română (Bucuresci 1895.)

„Cursul de stil și compozițiune (a Mantu!!!) (Bucuresci, 1895.)

„Cronici și Legende (Oeconomu) 1890” (Bucuresci 1895.)

„Culegere de poezii și legende populare, Iasi 1893 (Bucuresci, 1895.)

„Curentul Roman (Botoșani, 1895.)

„Curierul” (Bucuresci, 1888.)

„Curierul Român” (Botoșani, 1894.)

„Dacia” (Galați, 1892.)

„Dacia Viitoare” (Bucuresci 1894.)

„Dacia Viitoare” (Paris, 1883.)

„Dama (Mondrescu) 1893” (Bucuresci 1895.)

„Democratul” (Ploesci 1885.)

„Desrobirea muncitorilor (Bucuresci, 1886.)

„Discursul de apărare rostit de I. Russu Șirinaul (România 1896)

„Discursul D-lui D. A. Sturza (Bucuresci 1894.)

„Dorul Roman” (Botoșani, 1895.)

„Dreptatea” (Bucuresci, 1889.)

„Dreptatea omului (Bucuresci, 1885.)

„Ecolul”, identic cu diarul „Lupta” (Bucuresci 1891.)

„Economul Român” (Botoșani, 1895.)

„Ecol de Bucuresci” (Bucuresci, 1888)

„Epoca” (Bucuresci, 1898.)

„Farul Român” (Botoșani, 1895.)

„Folia Literară, identică cu România Liberă (Bucuresci, 1888.)

„Forum Iulii” (Bucuresci, 1894.)

„Fragmente din autori români vechi și moderni (Bucuresci, 1896.)

„Fraternitatea austro-ungară et română (Bucuresci, 1885.)

„Frăția” identică cu „Adevărul” (Bucuresci. 1893)

„Funcționarul” (Bucuresci, 1895.)

„Galații” (Galați 1893.)

„Gazeta Mehedințului” (T. Severin 1896.)

„Gazeta Poporului” (Bucuresci 1895.)

„Gazeta Nouă”, identică „Constituționalul” (Bucuresci 1891.)

„Gazeta Română” (Bucuresci, 1895.)

„Gazeta Săteanului” (România 1888.)

„George Baal martirului D. Lucaciu”, (România, 1896.)

„Golgota” (—1894.)

„Grigoriu T. Brătianu”, broșură, (Bucuresci 1893.)

„Horia” (Sibiu, 1896.)

„Ideea” (Bucuresci, 1894.)

„Imparțialul” (Bucuresci 1884.)

„Inante” (Bucuresci, 1879.)

„Informatorul Român” (Botoșani 1894)

„Interpelarea d-lui V. A. Urechia et. (Bucuresci, 1896.)

„Jeorgo Baal, Martirului Dr. V. Lucaciu” (Bucuresci, 1896.)

„Jiu” (Tirgu-Jiu, 1896.)

„Jos Mileniul” (România, 1896.)

„Jurnalul Român” (Botoșani, 1895.)

(Va urma.)

DIVERSE.

Otrăvire prin șerpi. Incontestabil, că Americanii sunt neîntrepuți în arta de a reînoi ori-ce lucru. Așa, care din alta națiță s'ar fi gândit la un nou mijloc de a-și otrăvi aprăpele? Nimeni, decât d'or tot unul dintre Americani, după cum s'a și întemplant și încă se vedeți cum. Faptul e cât se poate de îndrăzneț și merită să fiă menționat.

Acum cât-va timp, secretarul general al unei mari societăți americane de droguri primi prin postă o cutie. Cređend, că i-se trimite dela cine știe ce fabrică nise eșantione de droguri, el deschise foarte liniștit cutia. Mare însă îi fu mirarea, când în loc de ceea ce aștepta vădă eșind din cutia un șerpe din cei veninoși. Imediat el luă atunci un baston și mai înainte ca șerpele să se desmetecescă, îl omori din căte-va lovituri.

Acum în urmă chiar, același cas se întemplant și unei actrițe, numai că de data asta s'ar sfârșit a fost astfel. O t'neră actriță primi în adevăr mai zilele trecute o cutia din care eșia un miros imbatător. Cređend, că înăuntru e un buchet pe care i'l trimitea cine-va pentru talentul ei, d'ensa deschise îndată cutia, când numai decât un șerpe îi sări în obraz și o mușcă oribil de nas. Astădi nenorocita artistă se află pe moarte și, cu toate îngrijirile medicale date la timp, nu se știe decât va scăpa din ghiarele ei. Cât despre autorul său autorii acostui soiț de asasinat, ei înoc n'au putut fi descoperiți... Ei nu-i așa, că Americanii sunt neîntrepuți în arta de a reînoi ori-ce lucru? Și trebuie să se știe, că cele întemplate nu-s pornite din răsunare.

Literatură.

În Tipografia Dor. P. Cucu din Bucuresci (Str. Academiei 15) a apărut: (*Considerațiuni istorice asupra evoluțiunii popoarelor și aplicațiunea lor la națiunea noastră*), de Ioan Cincii, profesor de istorie la liceul „Lazăr”. Conține 141 pag., tipar frumos și hârtie fină. Prețul 2 lei. Este un studiu foarte interesant și cu deosebire capitulul „Aplicarea principiilor evoluțiuniste la istoria neamului nostru” e în același timp și de mare actualitate. Atragem atențiunea bărbăților iubitori de știință asupra acestei valorose cărți.

„Răboiul pentru neat'ernare, po-vestit pe înțelesul tuturor de George Coșbuc”, este o carte nu numai cât se poate de interesantă, bine scrisă și atrăgătoare, dăr tot-odată și foarte efină, decât nu chiar cea mai efină între cărțile românesci apărute până acum. Un exemplar în format mare 8° de 283 pagine costă numai 50 cr. (cu posta 55). Abia a eșit de sub tipar și toate diarele grăbesc a recomanda cu cea mai mare căldură acosta prețioasă și însuflețitoare operă a d-lui Coșbuc. Cu deosebire ar fi de dorit să se răspândescă cât mai mult în straturile poporului, fiind ea în adevăr scrisă „pe înțelesul tuturor”. Pentru a înlesni procurarea, s'au depus și la „Tipografia A. Mureșianu” câte-va exemplare, de unde doritorii o pot căpăta cu prețul arătat mai sus.

Pentru cei ce se ocupă cu educațiunea, cu deosebire pentru d-nii profescri, învățători și cateheți se recomandă următoarele cărți:

„Cum își învață Gertruda copiii”, scrisă de nemuritorul pedagog I. H. Pestalozzi și tradusă de E. Băltău. Cartea s'a tipărit anul trecut în Bucuresci și e de-o neprețuită valoare pentru părinții de familie. Prețul 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Curs de pedagogie teoretică și practică de G. Compayré”, trad. de M. Rădulescu într'o limbă cât se poate de românescă. E o carte mare, de 560 pag. și costă numai 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov se pot procura următoarele scrieri istorice:

Memorii din 1848—49 de regretatul *Vasile Moldovan*, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Istoriisrile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într-o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și emnanta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Cetitorilor noștri le este cunoscută obiectivitatea, cu care d-l colonel Rieger descrie înaltele însușiri și meritele neperitdore, pe cari neuitatul baron Urs și-le-a câștigat pentru tron, patriă și națiune. Credem deci a se fi făcut un bun serviciu literaturii noastre prin traducerea și tipărirea în broșură a acestei conferențe. La traducere s'a folosit terminologia curată militară română. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Din cartea d-lui *Axentie Severu*, veteranul nostru luptător dela 1848, intitulată **„Răspuns la cartea negră“**, cu un bogat adaus despre arderea Aiudului, se mai pot căpăta exemplare cu prețul de 1 fl. + 5 cr. porto.

„Pintea Viteazul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Retegaganul*. Acosta, pe cât șcim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popa*. Broșura acesta, atât de bine scrisă, prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Pentru comercianți funcționari și toți ómenii de afaceri, precum și studenții putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de *Ioan Socaciu*, profesor la școala română gr. cr. din Brașov. Cartea e tipărită pe șpesele „Albinei“ și e menită a face mari servicii tuturor, cari au afaceri cu cambii polițe. Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

Un capitol din Contabilitatea duală de *I. C. Panțu*, prof. la școala comercială superioară din loc. Tracteză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, póte ori și cine să învețe contabilitatea, adecă ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

„Curs complet de corespondența comercială“, de *I. C. Panțu*. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandățiuni și acreditive: scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cesțiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupóne etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de *I. C. Panțu*. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Tóte aceste cărți se pot procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov se pot procura următoarele cărți de rugăciuni și predici:

Anghira Mântuirii, cãrticea de rugăciuni și de cântări pentru mângăerea sufletescă a drept credincioșilor creștini, *Edițiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899. Un exemplar în pãreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. *Edițiunea IV*. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în pãreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cãrticea de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai mărișori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în pãreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în pãreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesci pe sãrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predici, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sãrbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predici sunt favorabil apreteiate și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predici pentru Dumineci de *Iustin Popșiu*, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprindând predici frumoșe pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasile Christe*. Conține predici dela Duminea XI după Rosalii până la Duminea Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pe toate Duminecele și sãrbătorile de peste an, de *Em. Elfterescu*, cunoscut atãt de bine în cercurile românesce din număróșele sale scrieri stãt de medușe, instructive și cu stãra gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov se pot procura următoarele scrieri economice:

Agrologia sãu Agricultura generală de *Dr. G. Maior*, profesor la școala centrală de agricultură din București. E cea mai bogată și tot-odată cea mai temeinică scriere românescă cu privire la cultura pãmântului (aratul, sãmânatul, gunoitul etc., etc). Conține 217 figuri de-ale diferitelor aparate economice (pluguri, grape, tãvãluri etc). E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia sãu Cultura specială a plantelor, scrisă tot de *D-l G. Maior*. Acosta carte se estinde pe 611 pagini, format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arãtând cu de-amãruntul soiul, modul de cultură, bóbele și vindecarea etc. pentru fã care plantă, precum cereale (tot felul de bucate, ca grâu, sãcară, orz, ovăș, orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, mãzãriche, rapiță, mac, șofran, hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfeclă, hrãn, curechi și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoi, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compozițiuni pentru fãnațe și pãșuni artificiale etc. Alt capitol tracteză despre cultura fãnațelor, altul irigațiuni, altul despre pãșuni etc.

Pentru fã-care econom, aceste două cărți sunt de cea mai mare trebuință, putându-i servi ca cea mai bună cãlãuză în toți ramii economiei sale. Prețul volumului II este 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.) Pentru România 10 lei, plus porto.

„Stupãritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Brașov. O carte de 164 pag. format mare 8º Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor sãteni de *Romul Simu*. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Prețul 40 cr. trimis francoat.

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vëndare, de viieri, de lãptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de *F. W. Raiffeissen*. *Edițiunea a V-a*. Trad. de *Dr. A. Brote*. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Grãdina de legume. În Tipografia Seminarului archidiecesan din Blãșiu a apãrut scrierea d-lui profesor *Ioan P. Negruțiu* despre grãdina de legume, pe care d-sa a cetit-o ca disertațiune în adunarea din anul trecut al cespãrțemântului blãșian al Asociațiunei. Pentru poporul nostru, după cum am arãtat și altã-datã scrierea d-lui prof. Negruțiu e de cel mai mare

folos practic și, pe cât șcim, în literatura noastră de dincoace e singura scriere mai bunã în acestã materie. Conține 80 pag. form. 8º și are în text 18 ilustrațiuni, ér în partea din urmã o tabelă cu alte ilustrațiuni în număr de vre-o 33. Opul e editat de despãrțemântul XI (Blãșiu) al Asociațiunei și costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Cele mai de lipsã cunoscințe despre Legea veterinară — o carte foarte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Conține 134 pag. format mare și costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Țigania, schiță istorică lucrã pentru petrecere după mai mulți autori, de cunoscutul nostru scriitor *Ioan Pop Reteganul*. Prețul 55 cr. (cu posta 58 cr.)

Țera noastră. Descrierea părților Ardealului dela Murés spre miadã-di și valea Murșului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unicã în felul sãu, atât de calduros apreteiatã de intrãga diaristicã română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescã. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

Zarandul și Munții apusenii ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rarã în felul sãu, ca și cea dintãiu. Recomandãm și acestã carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru Românii cari vor șe-și cunoscã țera și nẽmul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Viețu după mórte, sãu nemurirea sufletului, dedusã din misterul ființei omenesce și deșertãciunea celor trecetóre, de *I. P. Edițiunea a doua*, apãrutã în Gherla în 1897, corectată și amplificată, scrisa cu ortografia cu semne. E o carte foarte mângãitoare pentru inimile creștine și scrisã la înțelesul fie-cãruia. Prețul 50 cr. (Cu posta 55 cr.)

În Tipografia Diecesanã din Gherla au apãrut următoarele cărți nouë, pe cari doritorii de-a le avé le pot procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov:

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Tipãritã în 1898. Cartea se estinde pe 30 pagini și conține 170 de sfãturi înțelepte, scoșe din pãtãnia vieții. Prețul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Vieța după mórte, sãu nemurirea sufletului, dedusã din misterul ființei omenesce și deșertãciunea celor trecetóre, prin *I. P. Edițiunea II*. Prețul 50 cr. (Cu posta 55 cr.)

Istoria Biblicã pentru folosul școlilor populari din diecesa Gherlei. Cu permisiunea superiorilor Tipãritã în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costã 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fã-care.

Poveștile Peșelui, emnentele novele ale *Carmen Sylvei* (regina României), cunoscute în totã lumea literarã. Costã 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Legende sãu Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul *P. Ispirescu*. Acosta e una din cele mai prețioșe colecțiuni de povești, ce le avem în literatura noastră și n'ar trebui să lipsescã din nici o bibliotecã română, cu atât mai puțin din bibliotecile populare, fiind în felul sãu o scriere de model. E o carte mare, de 400 pag. Prețul 1 fl. 70 cr. (cu posta 1 fl. 80 cr.)

„Cartea Plugarilor“ sãu povestiri economice despre grãdinãrit, economia cãmpului, crescerea vitelor etc. scrisã de *Ioan Georgescu*. Tractezã despre legumãrit, gunoiti, lucrarea pãmântului, sãmânãturi, viert, pãdurit, crescerea cailor, vitelor, gailțelor etc. Un exemplar de 90 pag. costã 25 cr. (plus 3 cr. porto). Acosta carte a eșit numai acum de sub tipar.

„Învãțatura creștinescã, sãu Catechismul mare pentru tinerimea greco-cat.“ *Edițiunea III*. (1898). Cu bine-înventarea episcopului de odinioară al Gherlei, *Ioan Alexi*. Noua edițiune a apãrut cu îmbunătățiri și e tipãritã cu ortografia cu semne. Conține 284 pag, format 8º, e legatã solid și costã numai 80 cr. exemplarul (cu posta 90 cr.)

„Preotul ca ministru al sacramentului penitentei“, tractat teoretic-practic, prelucrat de *Arghirobarbu*, cu permisiunea superiorilor. Pseudonimul Arghirobarbu e cunoscut în literatura noastră ca autorul multor scrieri de valóre, mai ales bisericesci, între cari este a se numera și scrierea de fãtã, care cuprinde un studiu aprofundat și denotã o bogată erudițiune teologicã din partea autorului. Prețul unui exemplar (207 pag. format mare 8º) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Preotul din Noieni“, narațiune istorică din veacul nostru, scrisã de *Arghirobarbu*. Acosta interesantã narațiune privesce evenimente din 1848—49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

„Amicul bun“, colecțiune de lecturi solidãtoare de caracter în direcțiune religióșã-moralã (Doctorul sufletesc și sfãturile lui pentru cei ce sunt aprópe de timpul scãpãrii din închisóre) tradusã de actualul preposit capitular *Ioan Papiu*, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Vivia, sãu Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusã din italianesce de *Dr. Iuliu Dragoș*, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. cr. cr. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

Cursul pieței Brașov.
Din 21 Maiú 1899.

Banota rom.	Cump.	9.48	Vënd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.40	Vënd.	9.44
Napoleonilor.	Cump.	9.52	Vënd.	9.54
Galbeni	Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusesce	Cump.	126.75	Vënd.	—

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Maiú st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:	Plecarea trenurilor din Brașov:
Dela Budapesta la Brașov:	Dela Brașov la Budapesta:
I. Trenul de persoane la 8 óre dim.	I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. dimineța
II. Tr. accel. peste Clușu la 2 ó. 9 m. p. m.	II. Tr. accel. (peste Clușu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 óre 25 min. sãra	III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. sãra
IV. Trenul accel. la 5 óre 7 min. dimin.	IV. Trenul accel. la 10 óre 26 min. sãra.
Dela București la Brașov:	Dela Brașov la București:
I. Trenul mixt, care circulã numai Vinerea dela Predeal, la 5 óre 20 min. dim.	I. Trenul de persoane la 3 óre 55 min. d.
II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.	II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.	III. Trenul accel. rat (ce vine pe la Oradia Clușu) la 2 óre 19 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 óre 27 min. sãra	Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:
V. Trenul accel. la 10 óre 14 min. sãra.	I. Trenul de persoane la 5 óre 19 min. dim. (are legãturã cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:	II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
I. Trenul de persoane la 8 óre 25 m. d., (are legãturã în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).	III. Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. (are legãturã cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda.
II. Trenul de persoane la 1 órã 51 m. p. m.	Dela Brașov la Zãrnesci (G. Bartolomeiu):
III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m sãra. (are legãturã cu Ciuc-Szereda)	I. Trenul mixt la 9 óre și 2 min. a. m.
Dela Zãrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu):	II. Trenul mixt la 3 óre 18 min. p. m.
I. Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.	III. Trenul mixt la 9 óre 30 m. sãra.
II. Trenul mixt la 1 órã 12 min. p. m.	Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:
III. Trenul mixt la 8 óre 18 min. sãra.	I. Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:	II. Trenul de pers. la 2 órã 51 min. p. m.
I. Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim.	III. Trenul de pers. la 3 óre 50 min. p. m.
II. Trenul de pers. la 2 órã 51 min. p. m.	
III. Trenul mixt la 6 óre 48 min. sãra.	